

SYMCHA WAJS

WSPOMNIENIE

SPOTKANIE

16 LISTOPAD 1999

godz. 17.00

Ośrodek „Brama Grodzka - Teatr NN”
Lublin, ul. Grodzka 21

PROGRAM:

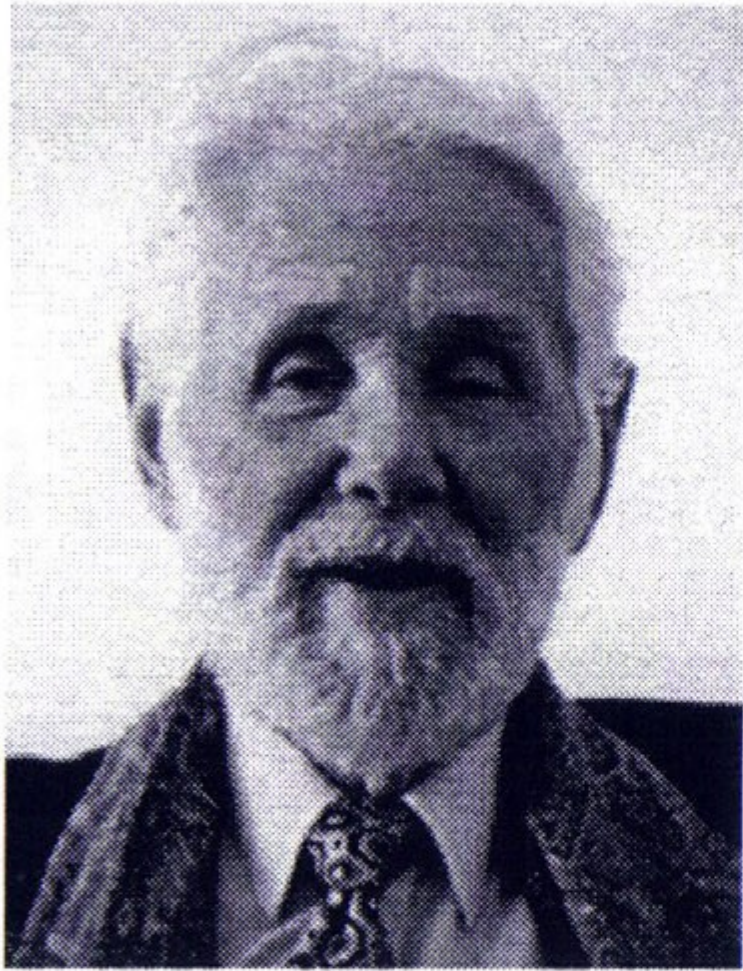
- gospodarz spotkania prof. Andrzej Wąsek
- wprowadzenie p. Karolina Wajs
- projekcja filmu Mieczysława Siemińskiego
i Macieja de Korczak-Leszczyńskiego „W każdej garstce popiołu...”,
którego bohaterem jest Symcha Wajs

OŚRODEK
BRAMA
GRODZKA

TEATR NN

ul. Grodzka 21, tel. 532-58-67, <http://www.tnn.lublin.pl>, teatrnn@nnn.lublin.pl

Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich nazwał w nekrologu **Symchę Wajsa** wybitnym historykiem życia żydowskiego w Polsce. Prezeska gminy warszawskiej Helena Datner podkreślając jego społeczne zaangażowanie, powiedziała, że „zajmował się wszystkim”.

Był przewodniczącym Kongregacji Domów Modlitwy w Polsce, członkiem zarządu gminy warszawskiej, opiekunem żydowskiego domu starców, współzałożycielem i pierwszym prezesem Fundacji Cmentarza Żydowskiego w Warszawie „Gęsia”, ale najwięcej starań włożył w upamiętnienie 650-letniej obecności Żydów w Lublinie. Dzięki niemu w tym mieście powstało **trzynaście pomników i tablic pamiątkowych**.

Symcha Binem Wajs urodził się w Piaskach koło Lublina.

Od 1916 do 1939 roku mieszkał w Lublinie. Pochodził z bardzo zamożnej rodziny. Podróżował. W sierpniu 1939 roku wrócił do Lublina z Londynu. Kilka dni po zajęciu miasta przez Niemców zdołał przedostać się do radzieckiej strefy okupacyjnej, na Wołyń, do słynnej później z samoobrony polskiej przed nacjonalistami ukraińskimi Janowej Doliny. Tam poznał swą przyszłą żonę. Zatrudnił się jako technik dentystyczny. W 1941 roku ewakuował się z żoną do Kirgizji. Do Polski wrócili, już z dwójką dzieci, w 1946 roku.

W 1947 roku wziął udział w zjeździe ocalałych z zagłady Żydów lubelskich, była ich zaledwie garstka. W 1963 roku na placu targowym w środku dawnej śródmiejskiej dzielnicy żydowskiej w Lublinie stanął pomnik ku czci Żydów lubelskich zamordowanych na Majdanku, w Bełżcu, Sobiborze, Trawnikach, z napisem: „W każdej garstce popiołu szukam swoich bliskich”. Symcha Wajs, który przewodniczył komitetowi budowy pomnika, osobiście zebrał kilka tysięcy podpisów mieszkańców Lublina pod apelem, żeby plac targowy nazwać imieniem Ofiar Getta. W 1989 roku Wajs założył Towarzystwo Opieki nad Pamiątkami Kultury Żydowskiej w Lublinie i do ostatka był jego przewodniczącym.

Drugą pasją Symchy Wajsa była historia medycyny. Przed wojną zdobył kwalifikacje technika dentystycznego, w 1958 roku ukończył studia stomatologiczne na Akademii Medycznej w Warszawie, w 1965 obronił doktorat, podjął pracę naukową i dydaktyczną. Pisał podręczniki stomatologiczne, w studium podyplomowym wykształcił 600 lekarzy. Redagował czasopismo fachowe „Protetyka stomatologiczna”. Opublikował przeszło 150 prac naukowych, współredagował „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”. W ostatnich latach pracował z żoną nad historią szpitali żydowskich w Polsce.

Polskie Towarzystwo Historii Medycyny nadało mu, godność członka honorowego. Izrael za opiekę nad zabytkami kultury żydowskiej w Lublinie uhonorował go wpisem do Złotej Księgi Żydowskiego Funduszu Narodowego.

Symcha Binem Wajs zmarł 9 września 1999 roku.

Andrzej Kaczyński
Fragment z dziennika „Rzeczpospolita” 08.10.1999 r.
„Strażnik pamięci Żydów Lublina”